

KLUBOVÁ PUTNA

Večer se sci-fi — únor + úvodník

Tak se nám zase sešel měsíc s měsícem a vy máte možnost nahlédnout nejen do dalšího čísla Putny, ale i tak trochu pod pokličku našeho klubového dění. Neradujte se ale předčasně, protože klubovým zpravodajem – který má za úkol seznamovat širokou veřejnost s průběhem všech našich akcí – jsem byl zvolen já. A já mám hrozně špatnou paměť. Co si nenapišu, to velice rychle zapomenou. A protože jsem si na únorové schůzce ani nevyndával zápisníček, moc se toho ode mě teď nedozvíte. Přece jenom už uběhl celý měsíc.

Jak už to tak chodí, probrali jsme zprávy ze světa vědy a techniky, rezignovaně jsem se zúčastnil diskuze o počítačích, Internetu a podobné havěti a stranou nezůstaly ani debaty o věcech nadpřirozených či nějak neobvyklých. Vzpomínám si zejména na ohnivou výměnu názorů na téma kruhů v obilí,

kdy jsme nakonec dospěli k názoru, že v tomto jevu se alespoň špetka tajemna skrývá. Zhodnotili jsme i konkurenční plátek vydávaný při sídlištní hvězdárně, jehož částečně odpovědným redaktorem je shodou okolností jeden z nás. Dospěli jsme k závěru, že z něj prozatím žádný vážný konkurent nekouká, takže můžeme dále spát na vavřínech pod piedestalem nejlepšího mladoboleslavského neziskového klubového časopisu, na který už vystoupal předchůdce Putny, a který si náš zpravodaj stále ještě drží. Nesmíme na nich ovšem usnout, protože konkurence a čert nikdy nespí. Proto připravujeme další zajímavé příspěvky, abychom udrželi přinejmenším stejnou úroveň, jako doposud. Stále ještě zůstáváme u měsíční periodicity, i když snad nepatrně snižujeme rozsah. Ostatně – co byste taky za ty peníze chtěli.

-jtp-

FANDOMOVÁ PUTNA

Jak je to s manipulací CKČ

Z důvěryhodných kruhů blízkých organizátorům soutěže o Cenu Karla Čapka se nám podařilo získat šokující informace, které jasně vypovídají o stupni manipulace průběhu této stále ještě populární soutěže. I když se ve všech zdrojích uvádí, že se jedná o soutěž anonymní, nejméně jeden člověk zná předem autory všech příspěvků a na základě této znalosti také přiděluje práce k hodnocení příslušným členům poroty. I když snad údajně odmítá porotcům sdělovat jména autorů, různými náznaky a významnými posunkami dokáže zkušenějším mnohé naznačit. Tato osoba se vymlouvá na to, že část příspěvků dochází doporučeně (takže je na obálce uvedeno jméno odesílatele, které se zhusta shoduje se jménem soutěžícího) nebo že obálky dorážejí v natolik potrháném stavu, že z nich původně zapečetěná jména samovolně vypadávají (a která nevypadnou, těm pomůže trocha páry nad hrcem). A konečně posledním argumentem je termín vydání sborníku ví-

tězných prací, k čemuž údajně organizační štáb potřebuje písemný souhlas autorů. Na to se dá říct jedině: Známe lepší a věrohodnější výmluvy!

Tato vlajková loď českých a slovenských literárních soutěží tedy není až tak běloskvoucí, jak se nám snaží její organizátoři namluvit. Dokonce se ukazuje, že její pošramocená pověst, vláčená již několik let různými médii, je jen odleskem skutečnosti. Toto spiknutí proti začínajícím či nekonformním autorům totiž sahá daleko hlouběji do podstaty soutěže, než se kdo kdy odvážil soudit. Proto také vítězí stále stejní autoři, kteří tak srážejí smysl CKČ do jakéhosi systému „já na bráchu, brácha na mě,“ do kterého nezasvěcení proniknou jen ztěží. Pozornějšímu pozorovateli jistě neuniklo, že v nominovaných příspěvcích se vždy objeví jedna práce autora, který není členem spiknutí, aby se spiklenci mohli ohánět jakousi objektivitou. Tím se však rozumně uvažující člověk nemůže nechat zmást.

-red-

Druhá strana

Pavel Maur

Arnošt tupě zíral na obrazovku. *Že se vždycky nechám napálit! Taková kravina! Horor, pchá!* Znuděně kazetu vysunul z videa, otočil ji na druhou stranu a zasunul zpět. *Třeba bude druhá strana stravitelnější.* Nějak si neuvědomil, že videokazety druhou stranu nemívají. Ve skřínce to podivně zachrčelo, na obrazovce naskočily jakési abstraktní šikmé pruhy a v tu chvíli mu to došlo. Hrábl po ovladači, aby se pokusil ještě něco zachránit, ale nemotornými prsty ho srazil na zem. Než ho našel pod křeslem a než se zase vyhrabal nahoru, rachocení utichlo a šedé klikaté pruhy zmizely. *Asi už mi začíná hrabat.* Od rána nic nejedl a před půlnocí přestával rozlišovat mezi preludy vyvolanými unaveným mozkiem a realitou. Zapomněl na ovladač a zmohl se jen na oněmělé zírání do nazelenalého světla vyluzovaného domácím kinem.

Třásl hlavou, až si připadal jako vytřesená makovice, ale nic se neměnilo. Tma v obýváku zhoustla a jediný zdroj světla se otvíral přímo před ním jako zející propast. Nedokázal se tomu ubránit a vlastně ani příliš nechtěl. V tu chvíli mu bylo všechno jedno a dařilo se mu soustředit se jen na černé těleso pokryté zelenou čtverečkovanou sítí, které se líně převalovalo kdesi mimo čas a prostor. A tím to všechno skončilo.

***

Vážení čtenáři, právě jste měli jedinečnou možnost seznámit se s první částí tajuplně zmizelého závěru slavného románu Antonína Kováře Noční běsy, který se podařilo vypátrat Pinkertonovým detektivům po mnoha letech usilovné mravenčí práce dnes odpoledne. Náš Zpravodaj získal přednostní právo k otištění tohoto bombastického rozuzlení, bez kterého by Noční běsy byly pouhým odvarem skutečného příběhu. Ale vraťme slovo autorovi.

***

V čekárně u doktora Šíra bylo jako obvykle pusto a prázdno. Snad to bylo tím, že počet čekáren doktora Šíra se průběžně měnil podle počtu očekávaných i neočekávaných návštěvníků, nebo tím, že ordinace tohoto člověka se krčila v zadní části zastrčené budovy městských jatek. Toto místo zdědil doktor Šír po svém předchůdci – doktoru Hrubalovi, který sem byl poslán za trest, a jehož hlavní náplní práce bylo motivovat zaměstnance jatek k lepším výkonům a popomáhat jim zahánět výčitky svědomí vyvolávané účastí na průmyslovém vraždění nevinných zvířat. I když sem

snad kdysi doktor Šír nastupoval do stejné funkce, získal si mezi zaměstnanci jatek takové postavení, že už jej odmítal navštěvovat i ten nejotrlejší grobián. To snad mohlo být i záměrem doktora Šíra, protože si tak jako tak chtěl vybudovat stálou klientelu lidí z trochu jiných oblastí než je zpracování masa. Když sem nastupoval, snil o tom, že pomáhá řešit životní problémy slavným umělcům, politikům a uhlobaronům. Stykem se zaměstnanci jatek si však v sobě vybuchoval jakousi hráz, která odrazovala většinu slibných pacientů nejpozději po pěti minutách strávených v jeho ordinaci. Nakonec jej navštěvovalo jen pár nejotrlejších blouznivců, kteří v osobě doktora Šíra nehledali doktora, ale spíš podobně postiženého člověka, se kterým je možno čas od času probrat podobné názory na okolní svět.

I když snad mohl být Doktor Šír považován za psychologa – za kterého se ostatně sám prohlašoval – stále více tíhl k sociologii. To bylo u tohoto muže známkou nejvyššího stupně sebetřýzně, protože doktor Šír neměl rád lidi. A to jsme ještě použili dost mírného výrazu. Snad se jim chtěl tedy pomstít tím, že je důkladně prostuduje, aby na ně mohl zaútočit co nejučinněji. Když u něj byl Arnošt naposledy, svěřil se mu doktor Šír, že právě dokončuje studii o vlivu studených dešťů na hromadnou zapomnětlivost, kterýžto jev snad mohl být alespoň zčásti považován za sociologicky zajímavý.

Arnoštovi v podstatě nic nechybělo, doktora Šíra přišel navštívit spíše ze zvědavosti, protože jeho vlastní život probíhal natolik nudně, že už z toho ani nebyl schopen vykresat sebemenší depresi. V podstatě se tedy těšil, s čím se mu doktor Šír svěří tentokrát, aby tak získal nějakou inspiraci do budoucích týdnů radostné melancholie. A ani tentokrát nepřišel zkrátka. Doktor Šír byl totiž nucen kamsi cestovat autobusem a tato zkušenost se na něm podepsala natolik, že se rozhodl vypracovat studii „Chování lidí ve frontách s přihlédnutím k prostředkům hromadné dopravy osob“. Obšrně Arnoštovi vysvětloval přelévání tlaků v závislosti na vnějších vlivech, jako je doba do očekávaného příjezdu autobusu, délka zpoždění, vnější teplota, převažující pohlaví a věk účastníků a agresivita či míra nedisciplinovanosti nově příchozích.

***

Vážení čtenáři, jak máte sami možnost vidět, příběh tímto závěrem získává zcela nový rozměr. Pokud vás zajímají okolnosti, které provázely náleží tohoto skvostu, přečtěte si prosím příspěvek Rudolfa Tesaře s názvem Skutečný konec Nočních běsů, který naleznete na 62. straně tohoto vydání Zpravodaje. Nyní však pokračujeme třetí částí.

* * *

Černé těleso se pomalu z neurčitého bramboritého tvaru začalo měnit v kužel. Vlastně nevypadalo přímo jako kužel, spíš jako trychtýř. Kdyby snad Arnošt dával větší pozor na hodinách Matematické analýzy či Lineární algebry – už si pořádně nevzpomínal –, dokázal by dát dohromady vzorec na výpočet povrchu tohoto tělesa. Ale protože se stejně z matematického hlediska jednalo o rutinní záležitost, nezatežoval si zbytečně mozek a nechal to plavat. Tvar tělesa bylo možno rozeznat jen díky oné světle zelené fosforeskující síti, která pokrývala jeho povrch různě deformovanými čtverci. *Matrice*, napadlo jej v první chvíli. *Blbost*, oponoval si vzápětí, *Metaverzum*. A tak se Arnošt dostal do těsné blízkosti *Metaverza*, jakého si vesmíru za vesmírem, který byl původně vyhrazen pouze počítačovým programům a šileným matematikům. Možná, že tam proniklo i pár fyziků, o tom ale kolují pouze neurčité dohady. Ale zpět k Arnoštovi. Když se tedy dost vynadával na ono záhadné těleso, zjistil, že už je sedm ráno, a že se musí vypravit na cestu. Pro jistotu nechal video běžet, pouze zhasl obrazovku televizoru a opustil byt.

* * *

Vážení čtenáři, v době přípravy tohoto článku se našim zpravodajům podařilo zjistit značku televizoru i videa, které používal Arnošt na stránkách románu Noční běsy. Protože si však ze zcela pochopitelných důvodů musíme vše ještě důkladně ověřit, nemohli jsme získané informace zveřejnit v tomto vydání Zpravodaje. Podle plánu by měly být zveřejněny ve vydání následujícím, které se objeví v prodeji příští středu. Děkujeme za pochopení a přejeme vám příjemné chvíle nad další částí konce Nočních běsů.

* * *

Když Arnošt vstoupil do ordinace, doktor Šír právě svačil. V jedné ruce svíral šťavnatou, lehce prorostlou přírodní kotletu a ve druhé holbu s pivem. Jak už to na jatkách bývá, hotových peněz bylo málo, a tak byli zaměstnanci placeni v naturáliích. A protože vepřové nelze zapíjet jen tak něčím a protože vedení jatek mělo přece jen trochu pochopení pro blaho svých zaměstnanců – mezi které se doktor Šír ctě nechtě řadil –, uzavíralo výhodné výměnné obchody s podobně posti-

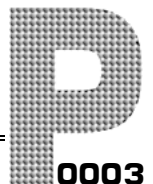
ženými podniky. Pivo bylo výsledkem jednoho z úspěšných bártrů se sousedním pivovarem. Protože už se podobná strava doktorovi Šírovi přece jen trochu zajídala a protože byl v jádru dobrák, nabídl Arnoštovi polovinu své svačiny. Z roztržitosti nějak zapomněl, že Arnošt je přísným vegetariánem, který nejí ani smažený sýr, protože je vyroben z mléka.

Arnoštovi se v tu ránu udělalo zle od žaludku, jehož obsah vzápětí obohatil vybavení místnosti. Arnošt se sice snažil odběhnout na toaletu, v tom zmatku se ovšem nedokázal okamžitě zorientovat. Když konečně našel ty správné dveře a chystal se do nich vkročit, uklouzl po čemsi stříbřitě lesklém, rozplácl se na podlaze a obsah jeho žaludku jej opustil v mohutném gejzíru, na jaký jsme zvyklí spíše u velryb. Doktor Šír byl přece jen ze staré školy – a nebo byl už pobytem v těchto místech patřičně otrlý, těžko soudit –, protože jej tato epizoda nikterak nevyvedla z rovnováhy.

Vůbec se na Arnošta nezlobil, pomohl mu opláchnout se ve zcela zaplněném sprchovém koutě a ještě se mu omlouval za ty ryby, které ukrýval v koupelně. V rámci svého výzkumu lidského chování ve frontách totiž dospěl do stadia praktických zkoušek a na onen den připadl pokus se sardinkami. Protože tento druh ryb v oleji nebyl na volném trhu zrovna k dispozici a protože jatka udržovala družební styky i s nedalekými rybáři, podařilo se doktorovi Šírovi sehnat poměrně čerstvé exempláře sardinek dovezených přímo z moře.

Když Arnošt osychal, probíral s doktorem Šírem možnosti přechodu do jiných dimenzí. Nechtěl se sice s doktorem Šírem o svém objevu bavit naplno, nicméně něco z toho mu prozradit chtěl, protože si s ním sám nevěděl rady. Poté, co doktor Šír konečně pochopil, že se Arnoštovi nejedná o filozofické ani psychologické hledisko, ale čistě jen o fyzické možnosti, ztratil o věc zcela zájem. Aby se však s Arnoštem nemusel hned rozejít – a možná i proto, že arnoštovy šaty stále ještě nebyly docela suché –, chystal se jej seznámit se svými posledními objevy na poli mezilidských vztahů. To ovšem zase nezajímalo Arnošta a zbytek návštěvy doslova protřpěl. Nakonec to už nevydržel a prchl od doktora Šíra v navlhlem stavu. Jak tak procházel zanedbanými prostory jatek, svatosvatě si sliboval, že už doktora Šíra nikdy v životě nenavštíví a raději si najde někoho jiného, kdo bude mít víc pochopení pro jeho problémy.

* * *

Vážení čtenáři, můžeme vás potěšit zprávou, že se našim zpravodajům podařilo vypátrat sídlo oněch jatek. Podle odkazů v textu Antonína Kováře jsme toto místo určili s přesností téměř 97%. Více o tomto pátrání i o úspěšném výsledku se můžete dočíst na 83. straně tohoto vydání Zpravodaje v článku Miroslava Zemana nazvaném Jatka Nočních běsů. Teď nám opět dovoďte, abychom předali slovo Antonínovi Kovárovi a jeho konci Nočních běsů.

***

Metaverzum vypadalo na první pohled zcela odlišně než cokoli, co známe v našem *Univerzu*. Když se ovšem Arnošt zadíval pozorněji, zjistil jakési jednotící prvky. Tak kupříkladu ono síťované těleso nebylo vlastně ani černé. Jeho barva byla v první chvíli neurčitá, což snad mohlo vyvolat zdání černoty. Čím déle je však Arnošt pozoroval, tím více barev dokázal rozeznat. Ne snad, že by připomínaly barvy známé kupříkladu ze země, nicméně současně je nebylo možno shrnout pod společné označení *černá*. A vlastně ani ona zelená síť nebyl síť, spíš jakýmsi řetězcem různě propojených spirál, které se točily v různých osách. To vše ovšem mohlo být také příznakem vidin, protože Arnošt po ranním vyprázdnění žaludku už raději nechtěl riskovat podobné faux pas, a tak se

pro tento den raději zřekl jídla. Tato okolnost mohla na druhou stranu být vhodným katalyzátorem, který posunul Arnošta do středu *Metaverza*. O tom se nyní můžeme pouze dohadovat, protože Arnošt vzápětí po krátké rozcvičce a pětiminutovce holotropního dýchání vstoupil do onoho trychtýře – který snad ani trychtýřem nebyl – a zmizel z tohoto *Univerza*. Další kontakt s ním byl navázán už jen zprostředkovaně díky jednomu počítačovému fanatikovi, který v důsledku toho přišel o většinu smyslů a nakonec i o poslední zbytky rozumu. To už je ale jiná historie, která nemá ani s Arnoštem, ani s *Metaverzem* vlastně nic společného.

***

*Vážení čtenáři, právě jste byli svědky jedinečné události v dějinách moderní literatury. Tento text totiž překonal hranice *Metaverza* a našemu redaktorovi se jej podařilo získat s nasazením života na poslední chvíli před zhroutilím onoho matematického modelu vesmíru. Pokud byste si rádi přečetli celý román znovu – a tentokrát již v plném znění –, máte jedinečnou možnost díky nakladatelství Rosomák & spol., které ji připravuje k vydání v průběhu tohoto víkendu. Knihu si můžete objednat, vyplníte-li kupón otištěný na této stránce a odešlete-li jej na adresu nakladatelství.*

©1998 Pavel Maur

Rosomák & spol.

p.p. 146, 666 06 Jablůvka v horách

Objednávám(e) tímto závazn• ..... výtisk• knihy

No•ní B•sy Antonína Ková•e

v cen• 129 K• za výtisk. Celkem ..... K•.

K cen• není ú•továno •ádné poštovné ani balné.

Zbo•í zašlete na dobírku na ní•e uvedenou adresu.

Jméno a p•jmení/Firma: .....

Ulice, •íslo domu: .....

PS• : ..... Obec: .....

V ..... dne .....

Podpis/razítko: .....

Probuzení

Slavoj Ševců

Teda povím vám to rovnou. Ty kecy vo nebi nebo nákým jinym světě sou jenom kecy. Já to musím vědět. Já sem tam byl. A co sem tam našel? Nic. Velký hnusný Nic. Jednoho dne sem zdechnul a konec. Teda byl by. Najednou sem už neležel na zemi pod tou rozvodnou skříní, co do mě nahustila pět set voltů, ale na nákým stole. Já si teda myslel, že sem ve špitále. Jenže copak vypadá nákej špitál jako bublina? A ty věci, co sem viděl kolem sebe, sem už vůbec nepoznával. Skoro žádněj kov, samý sklo, plasty a porcelán. A kolem ani človíčka. Potom tma. Když sem se znova probudil, ležel sem ve vobyčejný posteli a nade mnou se skláněla náká ženská. Celkem sympatická. Jenže já měl v tý chvíli jiný starosti. „Co to se mnou děláte a kde to vlastně sem?“ Podívala se na mě jako kdyby uviděla pavouka, ale nakonec odpověděla. „V pekle nejsi, jestli ti jde o to, a v ráji už vůbec ne. Co se týče ostatního, s tím musíš počkat.“ A čekal sem dost dlouho. Celou tu dobu sem dělal náký testy a koukal na náký filmy. Při tom všem sem měl pocit, že mě někdo sleduje. To, jak se nakonec ukázalo, byla pravda. Asi po třech nedělích za mnou přišel chlápek v bílý kombinéze. „Děkujeme za spolupráci. Tím jsme skončili. Teď si promluvíme o tom, co s tebou dál. Moc možností nemáš.“ „Já moc možností ani nechci, vy mě řeknete, co se vlastně stalo a kde to sem a já se vrátím k rodině a do práce. Pokud z toho kápnou náký prachy, tím líp.“ „To asi nepůjde, brání tomu několik okolností.“ „S okolnostma mi vlezte na hrb“ Co povídal dál, nevím, otočil sem se a šel pryč, ani nevím, jak sem prošel dveřma. Najednou sem byl před domem. V tý chvíli mně došlo, že něco není v pořádku. Všude bylo ticho, jako někde na horách nebo na venkově. Jenže kolem mě bylo město. Město, který sem neznal. Město, který sem nechápal. Kolem se bezhlučně mihlo letadlo, auto nebo co to k čertu bylo, a já si v tu chvíli uvědomil, že kam až dohlídnu, stojím sám. Nikde nebyla žádná vejloha, žádněj obchod, dveře. Prostě nic.

Otočil sem se a v místě, kudy jsem vyšel, byla jen stěna. Musel sem se opřít o zeď. Když mě vedli zpátky, nic sem nenamítal. Potom ten v kombinéze povídá. „Nyní, když jsi vydržel tohle, vydržíš i další šok.“ S těma slovy vzal něco, co vypadalo jako kus igelitovýho ubrusu, a přejel nad ním rukou. Potom mi to beze slova podal. Ta věc byla popsána nákým textem, ale rozumět tomu nebylo. Vtom sem narazil na rámeček s textem, kterýmu sem rozuměl. „Dnes tragicky zahynul vzorný pracovník, milující manžel a otec...“ „Ale to je přeci vo mně.“ Jak sem to držel v rukou, najednou se text promíchal a nakonec úplně zmizel. „Bylo.“ Opravil mě. „Zemřel jsi před sto dvaceti lety.“ „Ale proč sem teď tady?“ „Za to může jeden spor. Přeli jsme se s kolegou o pravdivost nekrologů. A co bych zapíral, prohrál jsem to.“ „Dobře, ale proč ste vybrali zrovna mě?“ „Pro to byly dva důvody. Tělo se dobře zachovalo a nezemřel jsi stáří ani dobrovolně. Máš možnost se rozhodnout, jestli chceš žít dál nebo ne.“ Teda, žít se mi chtělo, tak sem jim to taky řek. „Dobře, jak si přeješ,“ povídá jako bych vodmítnul keks k čaji. Vzal si vode mě ten ubrus a mával nad ním rukou. Čím dál víc se mračil. „No, příliš možností nezbyvá. V našem prostředí žít nemůžeš. To jsi snad pochopil. My se tady o tebe věčně starat také nemůžeme. To je nad naše možnosti.“ „Co někam na vesnici nebo do náký rezervace?“ navrhuju já. „Na vesnici nemáš kvalifikaci. To je nesmysl. A do rezervace tě nevezmou pokud nemáš alespoň IQ 110 a TGQ 85. Navíc v rezervacích je zpoždění maximálně dvacet let. Nic pro tebe. Víš určitě, že chceš zůstat naživu?“ Po tom návrhu se semnou zatočil svět. Najednou se skorem rozzářil. „Leda, že bys dělal pokusnýho králíka. To víš. Není to nic moc. Někdy to může být dost nepříjemné, ale jestli opravdu chceš.“ Moc se mi ulevilo a celej šťastnej sem mu děkoval. Von najednou nák změknu, zrozpačitel a povídá mi : „Ale no tak, to je přeci v pořádku. Já mám zvířata rád.“

©1998 Slavoj Ševců

KNÍŽNÍ PUTNA

Píseň Kálí

Prvotina Dana Simmonse s tímto názvem získala World Fantasy Award za rok 1986. Skutečně musím přiznat, že mě tato kniha přinutila k zamyšlení. Především o významu ceny a o významu pojmu fantasy. Příběh o americkém spisovatelci, který se s celou rodinou vypraví do Kalkaty kupovat knihu údajně přece jen živého básníka, není špatně napsán Přesto musím vynaložit velké

úsilí, abych uvěřil, že hrdina, který je přepadán, mlácen po hlavě, pije podezřelé nápoje a ztratí někoho blízkého, není nadrogovaný ani jinak zmanipulovaný a vše, co vypráví, je tedy skutečnost (v rámci knihy). Ale i v případě, že to připustím, nechce se mi knihu zařadit mezi fantasy. Když mě budete hodně nutit, tak snad horor, kde Kálí nahrazuje již tradičního a okoukaného ďábla.

Píseň Kálí napsal: Dan Simmons, přeložil: Ivo Reitmayer, vydal: Perseus 1998, 290 str. 140Kč.

ŠeS

Za diamanty levnější

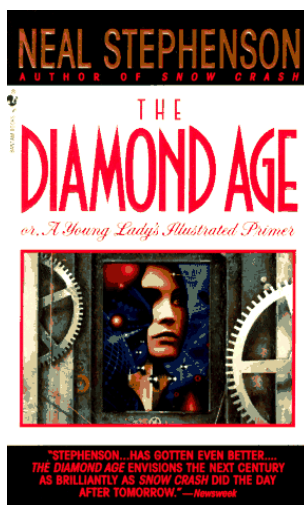
Neal Stephenson je mladý sečtělý intelektuál. Tato věta by jej mohla v očích některých vynést do výše, v očích jiných naopak srazit na páchnoucí hnojiště odvržených a na věky zatracených autorů. Je na ní ovšem něco pravdy. Po groteskně-akčním *Snow Crash* se mi do ruky dostal viktoriánský román se vším všudy, na kterém je znát nejen autorova píle projevující se v obsáhlém přípravném studiu podkladů, ale i jeho znalost klasické anglické literatury. *Diamantový věk* v sobě totiž kromě nosného příběhu skrývá i opojení moderními technologiemi, osvícenou dobou vlády královny Viktorie a kulturou Dálného východu. S trochou nadsázky by se za hlavního hrdinu románu dala označit kniha, jejíž název je zároveň podtitulem románu – *Ilustrovaný průvodce mladé dámy*. Tento nástroj výchovy dívek totiž v sobě skrývá mnohem víc.

Děj je posunut do budoucnosti, ve které panují trochu jiné poměry a která stojí a padá s produkty nanotechnologií. O všechno se starají miniaturní stroje mikroskopických rozměrů, které dokážou vše, na co si jen vzpomenete. Jsou využívány k regeneraci lidských buněk, stavbě domů a ostrovů a samozřejmě i ke špiclování. Díky těmto technologiím je možno třeba vytvořit monokrystal diamantu libovolné velikosti, takže nakonec jsou diamanty levnější než klasické sklo.

Román je rozložen do několika vrstev. V každé probíhá v podstatě odděleně nějaký příběh, který ovšem určitým způsobem ovlivňuje všechny ostatní

otevřené, i ten hlavní skrytý. V pozadí je totiž možno tušit boj za nezávislost. Nová – a v podstatě totalitní – doba je symbolizována *Napaječem*, který zásobuje lidi surovinami potřebnými k tvorbě v podstatě všech věcí od jídla po dopravní prostředky. Díky tomu jsou lidé samozřejmě závislí na někom, kdo tento *Napaječ* ovládá. Když někdo zlobí, je mu prostě přívod zastaven na tak dlouho, dokud se neumoudří nebo nezemře. To v sobě samozřejmě skrývá značnou míru nesvobody. Lidstvu se však objevuje možnost alternativního řešení v podobě *Semene*, které dokáže suroviny získávat ze svého bezprostředního okolí. Tím by samozřejmě *Napaječ* ztratil svůj význam a s tím by také znatelně poklesla míra vlivu tajemných vládců. Proto je děj zároveň provázen neustálým bojem zastánců těchto dvou protichůdných směrů.

Autor i v tomto románu předvedl, že jeho literární ambice jsou nemalé a tentokrát navíc dokázal setrvat celou dobu nad věcí, takže děj nesklouzává do groteskní frašky. Mnohavrstevná struktura i monumentální stavba příběhu nepůsobí nijak strojeně. Čtenáři snad může nějakou chvíli trvat, než se na tento styl adaptuje, s postupem času – tak, jak proniká do děje i do podstaty příběhu – však nachází v knize stále větší zálibení, takže nakonec se mu ani příliš nechce rozloučit se se svými hrdiny natrvalo. Život však jde dál a Neal Stephenson doufejme připravuje další práci, která se přinejmenším vyrovná *Diamantovému věku*.

Hodnocení: ****

Neal Stephenson: *The Diamond Age*. Roc, Londýn, 1996. Brož., 499 stran, 5,99 £.

Černá čepel

Kniha, která, ač tvrdí, že není, je. Na její obálce se dočtete, že jde o kriminální příběh. Posuďte však sami: Jde o příběh, ve kterém by si detektiv ani neškrtnul, nebýt vnukem nejvyššího šošonského šamana, jehož schopnosti v hojně míře zdědil (otec Wolfa Mathesona býval u Texas Rangers a také nebyl zcela bez Síly). Sensei aikida mu také není na škodu, zvláště když jeho protivníci jsou povětšinou Japonci a jejich schopnosti také nepatří do výbavy běžných smrtelníků. Mimochodem, význam pojmu smrtelník je zde také posunut. Dále v kotli máme několik zločineckých (a) vládních organizací, kterým nejde o nic menšího než je

Hodnocení: ***1/2

Eric van Lustbader: Černá čepel. Přel. Tomáš Hrach, vydal ARMEX, 1997, 437 str. 178 Kč.

ovládnutí světa. V některých případech i uskutečnitelným způsobem. Pokud to ještě nestačí, máme tu jeden japonský optoneurologický počítač, který umí změnit lidskou DNK, a pár dalších věcí.

Kniha je napsána velmi čtivě a, pokud mohu posoudit, i se znalostí indiánské a japonské kultury. Tomu ostatně nasvědčuje i seznam lidí podílejících se na ní. Postavy příběhu rozhodně nejsou impotentní a i když je toho dost, má sex v ději své místo. Kniha se čte dobře. Má spád i dost nečekaných zvratů a v rámci příběhu působí dost věrohodně.

ŠeS

Bibliografie — Dan SIMMONS

* 1948, Peoria, Illinois, USA
[Hugo 1990]

Romány a sbírky

Titul	Rok	Vydavatel	Žánr	Ceny
<i>The Satyr</i>	~1960	Wabash College Press		
<i>Song of Kali</i>	1985	Bluejay Books/Tor	Horor	WF
<i>Phases of Gravity</i>	1989	Bantam Spectra	Próza	
<i>Carrion Comfort</i>	1989	Dark Harvest/Warner	Horor	L, BS, BF
<i>Hyperion</i>	1989	Bantam Spectra	Sci-Fi	H, L
<i>The Fall of Hyperion</i>	1990	Bantam Spectra	Sci-Fi	L, BSF
<i>Entropy's Bed at Midnight</i>	1990	Lord John Press		L
<i>Prayers to Broken Stones</i>	1990	Dark Harvest/Bantam Spectra	Různé	BS
<i>Summer of Night</i>	1991	Putnam/Warner	Horor	L
<i>The Hollow Man</i>	1992	Bantam Spectra	Sci-Fi	
<i>Children of the Night</i>	1992	Putnam/Warner	Horor	L
<i>Summer Sketches</i>	1992	Lord John Press	Lit. faktu	
<i>Lovedeath</i>	1993	Warner	Próza /Horor	
<i>Fires of Eden</i>	1995	Putnam/Harper Prism	Horor	L
<i>Endymion</i>	1996	Bantam Spectra	Sci-Fi	
<i>The Rise of Endymion</i>	1997	Bantam Spectra	Sci-Fi	
<i>The Crook Factory</i>	1998?	Avon – Připravuje se		

Povídky

Titul	Rok	Vyšlo v	Poznámky
<i>The River Styx Runs Upstream</i>	1982	Twilight Zone Mag.	RS
<i>Eyes I Dare Not Meet in Dreams</i>	1982	Omni	
<i>Carrion Comfort</i>	1983	Omni	Později rozšířena na román. Původní novela pře- tištěna v <i>Prayers to Broken Stones</i> .
<i>Remembering Siri</i>	1983	Isaac Asimov's SF	Část <i>Hyperionu</i> vydaná samostatně jako povídka.
<i>Vexed To Midnight By a Rock- ing Cradle</i>	1985	Mile High Futures	Přetištěna v Isaac Asimov's SF Magazine, 1986
<i>E-Ticket to 'Namland</i>	1987	Omni	Přetištěna v <i>Prayers to Broken Stones</i> .
<i>Two Minutes Forty Five Seconds</i>	1988	Omni	Přetištěna v <i>Prayers to Broken Stones</i> .
<i>Metastasis</i>	1988	Night Visions 5	Přetištěna v <i>Prayers to Broken Stones</i> , převedena na scénář pro epizodu krátkého TV seriálu <i>Monsters</i> . Titul byl pro seriál změněn na <i>The Offering</i> .
<i>Vanni Fucci Is Alive and Well and Living In Hell</i>	1988	Night Visions 5	Přetištěna v <i>Prayers to Broken Stones</i> .
<i>Iverson's Pits</i>	1988	Night Visions 5	Přetištěna v <i>Prayers to Broken Stones</i> .
<i>Shave and a Haircut, Two Bites</i>	1989	Night Visions 5	Přetištěna v <i>Prayers to Broken Stones</i> .
<i>Dying Is Easy, Comedy is Hard</i>	1990	The Further Ad- ventures of The Joker	Napsána s Edem Bryantem.
<i>Entropy's Bed at Midnight</i>	1990	Lord John Press	Přetištěna v <i>Lovedeath</i> .
<i>The Death of the Centaur</i>	1990	Prayers to Broken Stones	
<i>The Counselor</i>	1991	Obsessions	
<i>All Dracula's Children</i>	1991	The Ultimate Drac- ula	L
<i>My Private Memoirs of the Hoffer</i>	1991	Masues IV	
<i>Stigmata Pandemic</i>			
<i>This Year's Class Picture</i>	1992	Still Dead	L, BS, WF, TS
<i>Elm Haven, IL</i>	1992	Freak Show	
<i>One Small Step for Max</i>	1992	Omni Best Scienve Fiction #2	
<i>Death in Bangkok</i>	1993	Playboy	
<i>Dying in Bangkok</i>	1993	Lovedeath	Lehce pozmeněná verze <i>Death in Bangkok</i> – L, BS
<i>Sleeping with Teeth Women</i>	1993		
<i>Flashback</i>	1993	Lovedeath	
<i>The Great Lover</i>	1993	Lovedeath	
<i>My Copsa Micas</i>	1994	The Earth Strikes Back	
<i>Looking for Kelly Dahl</i>	1995	Omni Online	Zahrnuta do <i>High Fantastic</i> , antologie spisovatelů a umělců z Colorada.

Zkratky ocenění:

BF: British Fantasy

BS: Cena Brama Stokera

BSF: British SF

H: Hugo

L: Locus

RS: Cena Roda Sterlinga

TS: Cena Theodora Strugeona

WF: World Fantasy

HUGO v českých překladech v roce 1997

a) romány:

- 1956 - R. A. Heinlein Dvojník (AFSF)

b) novely:

- 1970 - F. Leiber Loď stínů ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)
 - 1971 - F. Leiber Nešťastné setkání v Lankhmaru ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)
 - 1972 - P. Anderson Královna vzduchu a temnot ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)
 - 1988 - O. S. Card Oko za oko Ikarie 5/1997
 - 1996 - A. Steele Smrt kapitána Futura Ikarie 7/1997
 rovněž jako Smrt kapitána Budoucnosti ant. Science fiction 1995 (Netopejr)

c) novelety:

- 1992 - I. Asimov Zlato pov. sb. Sbohem Země (Mustang)
 - 1996 - J. P. Kelly Nauč se myslet jako dinosaurus Ikarie 6/1997
 rovněž jako Mysli jako dinosaurus ant. Science fiction 1995 (Netopejr)

d) povídky:

- 1970 - S. R. Delaney Čas považovaný za spirálu z polodrahokamů ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)
 - 1971 - T. Sturgeon Pomalá skulptura ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)
 - 1972 - L. Niven Nestálý Měsíc ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)
 - 1995 - J. Heldeman Tak slepý zas nejsem Asimov's 3/1997
 - 1996 - M. F. McHughová Lincolnův vlak F&SF 1/1997
 rovněž jako Lincolnův vlak ant. Science fiction 1995 (Netopejr)

-HAL-

NEBULA v českých překladech v roce 1997

a) romány:

- 1990 - U. K. Le Guinová Tehanu (AF 167)

b) novely:

- 1965 - R. Zelazny Ten, jenž tvoří pov. sb. Poslední obránce Camelotu (BETA-Dobrovský + Ševčík)
 - 1970 - F. Leiber Nešťastné setkání v Lankhmaru ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)

c) novelety:

- 1969 - S. R. Delaney Čas považovaný za spirálu z polodrahokamů ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)
 - 1970 - T. Sturgeon Pomalá skulptura ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)
 - 1971 - P. Anderson Královna vzduchu a temnot ant. Hugo story 1970-1972 (Virgo)
 - 1985 - G. R. R. Martin Portréty dětí pov. sb. Nečekané variace (AF 167)
 - 1989 - C. Willisová V Rialtu Ikarie 2/1997
 - 1996 - B. H. Rogers Záchranný člun na hořícím moři F&SF 5/1997

d) povídky:

- 1993 - J. Haldeman Hrobaři ant. To nejlepší z hororu a fantasy (ABR)
 - 1996 - E. M. Friesnerová Narozneniny F&SF 4/1997

-HAL-

Harrisonovy paralelní světy II.

Jiří T. Pelech

Díl 4. — *Kladivo a kříž*

A konečně se dostáváme k prozatímnímu vrcholu Harrisonovy práce na poli paralelních světů. Je jí další trilogie, tentokrát zasazená do Evropy druhé poloviny devátého století. Celá trilogie se jmenuje *Kladivo a kříž* a jednotlivé díly vycházely v letech 1993 (*Kladivo a kříž*, řeč je o standartě spojených vojsk křesťanů a vikingů; kladivo symbolizuje vikinského Thora, zatímco kříž křesťanské náboženství), 1995 (*Cestou jednoho krále*, tento název je dvojsmyslný, protože se dá vykládat jako Putování jednoho krále nebo také jako Vláda jednoho krále; vše souvisí s jakýmsi nepsaným vikinským pravidlem, podle kterého král, který objede všechna severská království a v souboji porazí jejich vládce, se poté stane králem všech vikingů) a 1996 (*Král a císař*, tento díl pojednává o střetu vikingů reprezentovaných králem Shefem s katolickou církví reprezentovanou císařem Brunem). Jedná se v podstatě téměř o fantasy, k jejímuž vytvoření přizval Harrison ke spolupráci Toma Shippeye, který zde vystupuje pod pseudonymem John Holm. Jedná se zejména o editora a teoretika fantasy, který zřejmě pomáhal vytvářet věrohodné kulisy právě ve stylu tohoto žánru. A musím uznat, že se mu to opravdu podařilo. Ale pěkně popořádku.

Paralelnost tohoto světa spočívá v myšlence, že se část vikingů spojí s křesťany a vytvoří tak jakýsi nadnárodní stát, ve kterém platí na tu dobu neobvyklá svoboda nejen fyzická, ale i duchovní. Křesťanství a vikinské náboženství jsou zde totiž postaveny na roveň a závisí jen na smýšlení každého jednotlivce, kterou z cest si zvolí. Přílišnou překážku nepředstavuje ani možná jazyková bariéra. V té době totiž k sobě ještě měly severské jazyky a angličtina poměrně blízko, takže se každý dokáže alespoň zhruba domluvit s ostatními. V takto vzniklé říši navíc dochází k prolínání obou jazykových směrů, což má za následek vznik jakéhosi syntetického jazyka, který se stane univerzální dorozumívací řečí stoupenců kříže a kladiva.

Ano, jistě i vás trkla podobnost se symbolikou nechvalně známého hnutí rozšířeného ještě před nedávnem u nás. Možná, že i na tom je pravdy trochu, protože Harrison se ke stáru pozvolna přiklání k levicověji zaměřeným myšlenkovým proudům a světonázorům. V této trilogii to však není zase tak hrozné. Pravda, ze všech otroků se stávají svobodní lidé, kteří si mohou jít, kam se jim zlíbí. Na své by si zde přišli

i zastánci ženských práv, protože i v tomto směru je nově vznikající říše velice tolerantní. Ženy dokonce zakládají bojové jednotky a uplatňují se zejména jako střelkyně z kuší. Církev přichází o většinu finančních výhod, proti šlechtě však zde nikdo nic nemá, protože někdo ten celý systém stejně musí řídit a lidé s modrou krví k tomu mají přece jen nejlepší průpravu.

Děj začíná v Británii, kde se seznamujeme s knížecím levobočkem, kterého údajně zplodil jeden z vikinských bohů. Časem se dozvíme, že tímto bohem je méně medializovaný Rig, jehož symbolem je žebřík se vzájemně posunutými stupačkami. Tento symbol vzdáleně připomíná křesťanský kříž, čehož autor v průběhu děje čas od času využívá. Ale zpět k Shefovi (jak se náš prozatím ještě mladý a obouoký hrdina jmenuje). Při jednom z vikinských nájezdů na Británii se Shef dostává mezi vikingy a dokonce se nějaký čas pohybuje po boku svého údajného otce, který kdysi znásilnil jeho matku. Jak již ale víme, ve skutečnosti na ni sestoupil bůh Rig. V mladické nerozváženosti se Shef dopustí hlouposti, která jej má stát život. Jeho přátelé se ho však zastanou, takže to Shef odnese „jen“ ztrátou jednoho oka. Další jeho nevýhodou je, že je drobnější postavy a nedokáže se ani silou vyrovnat svým vikinským kolegům. Protože s ním však čas od času promlouvá prostřednictvím živých snů jeho božský otec, který mu nejen odhaluje budoucnost, ale také nové technické vynálezy, dokáže Shef svůj handicap vyrovnávat řemeslnou zručností a neotřelými nápady. Například má problémy se zvládnutím bojové sekyry, a tak vyvine a vyrobí halapartnu, která zastane stejnou práci jako sekyra s mečem dohromady a člověk se u toho zároveň tolik nenadře.

Tento dar od boha mu dopomůže vypracovat se na jednoho z předáků, až se nakonec ocitne na trůnu jednoho menšího království. Protože Shef neustále vyvíjí nové zbraně a zdokonaluje ty staré, vítězí zpravidla jeho vojsko i nad fyzicky lépe vybavenými protivníky. Díky tomu se království utěšeně rozvíjí. Král si také postupně sestaví skupinu domácích kutilů, kteří už některé zbraně i další užitečné nástroje vyvíjejí za něj.

Všechno samozřejmě neprobíhá tak hladce, jak se vám tady snažím nastínit. Děj je vystaven ve stylu fantasy, takže není nouze o loupežné výpravy, rabování, vraždění, mučení, znásilňování, námořní bitvy a podobné radovánky, na které jsou milovníci to-

hoto žánru zvyklí. Shef má kromě přátel i nepřátele, což je v těchto kruzích zcela běžné a kterýžto objem neustále narůstá s růstem sféry králova vlivu. Takže se několikrát ocitá v ohrožení života. Díky těmto vypjatým situacím se ovšem na druhou stranu seznamuje s novými přáteli, na které se může opravdu spolehnout.

Příběh je také opředen posláním. Zde dokonce několika. Jedním z ústředních témat je samozřejmě Cesta jednoho krále, kterou Shef absolvuje zpočátku nevědomky, a která jej nakonec vynese na místa nejvyšší. Druhé posláním pudí zástupce jednoho z křesťanských řádů hledat posvátné kopí, kterým byl proboden Ježíš Kristus. A třetím posláním je nalezení svatého grálu, který si Harrison nepředstavuje jako pohár (jak je zcela běžné v dnešním světě), ale jako stejný žebřík (podle latinského *graduale*), jaký nosí ve zmenšené podobě na krku. Všechna posláním jsou – jak už to tak v těchto příbězích bývá – samozřejmě splněna, takže hrdinové – jak kladní, tak záporní – svůj kus poctivé práce odvedou se štítem.

A nesmím zapomenout na výše zmiňovaný technický pokrok. Ten je totiž také jedním z nosných témat celého příběhu. S ohledem na pohnutou dobu je nabitelní, že nejrychleji se zde rozvíjejí zbraně, i když i na mírově využitelné stroje občas dojde. Před našimi zraky zde defilují – podotýkám, že jde o deváté století n. l. – prostředky, které se v naší paralelní větvi objevily až o hodně později. Kromě katapultů, používaných Římany a na dlouhou dobu zapomenutých, vrhačů oštěpů a velkých praků se tu objevují i jakési obdoby dnešních bitevních lodí se vším všudy. Pravda, místo kanónů jsou opancéřovaná plavidla vybavena otočnými katapulty, ale i tak to představuje značnou převahu Shefova vojska na moři. I když jsou plavidla jeho flotily neformální, pomalá a hůře ovladatelná, dokážou nepřátelské lodě ničit na dálku, což se prozatím do té doby dařilo jen loďstvu byzantskému. To ovšem k boji využívalo tajné zbraně – plamenometu, jehož tajemství si byzantští lodníci žárlivě sřežili podobně jako v našich dějinách svého času Rudá armáda své kat'ušy. I na střet s tímto loďstvem samozřejmě dojde. A hádejte, kdo nakonec vyhraje? Myslím, že hlasovat nemá smysl.

V boji se uplatní i naplněný sen člověka létat. Shef se svými techniky totiž zdokonalil papírového draka, který se k nim dostal prostřednictvím Arabů. Tento drak je dostatečně velký na to, aby unesl člověka, který má dokonce určitou možnost ovládat jeho let. Drak poté sloužil podobně jako balóny na přelomu tohoto století – zejména k pozorování pozic a postupu protivníka. Kromě toho byl využíván

k osvětlování bitevní scény v noci, kdy posádka draka shazovala nad bojištěm speciální světlice. Zajímavě je podán i vynález knihtisku, který umožní Shefovi vést pomocí letáků ideologický boj v zázemí protivníka, a tím rozvracet jeho bojovou morálku.

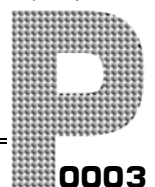
Díky Shefově výpravě na druhou stranu Evropy se také na sever dostane arabská číselná soustava, která je ve srovnání s latinskou mnohem modernější. O tom se ostatně přesvědčíme v následující ukázce.

Příběh nemůže být považován za plnokrevnou fantasy nejen kvůli upřednostňování techniky před magií. Další pihu na kráse totiž představuje malé zastoupení nelidských ras. V podstatě se setkáváme jen s jakýmsi tajuplnými bytostmi, které by snad mohly být potomky člověka neandrtálského, již přežili až do našeho věku díky tomu, že sídlili v nehostinných koutech poznaného světa – na dalekém severu, zejména ve Skandinávii. Ostatní postavy už je možno zařadit k některé z vývojových větví současného člověka, a tak jediným výraznějším prvkem, který ospravedlňuje mou teorii o fantasy, je Shefovo rozmlouvání s vikinskými bohy a jeho výpravy do jejich historie. Na pozadí příběhu se zprostředkovaně můžeme seznámit s osudy členů vikinského panteonu a s jejich složitými vztahy a intrikami, které používají k udržení vlivu.

Poněkud rouhačskou se někomu může jevit část věnovaná životu Ježíše Nazaretského. Podle Harrisonovy teorie totiž tento člověk nebyl při ukřižování zabit, takže nevstal z mrtvých, ale „jen“ se probral z mdlob, za pomoci přátel unikl kamsi do Pyrenejí, kde žil šťastným dlouhým a plodným životem až do smrti. Trochu znevažující může být i nakládání se svatým grálem, protože fáze popisující krádež této relikvie nejsvatější nápadně připomíná gagy z grotesek slavné éry němého filmu.

A tím jsme se rapidně přiblížili konci mého povídání, takže jen stručně k závěru. Autor se zastavil kdesi kolem přelomu devátého a desátého století a se svým literárním dítětem naložil docela otčímovsky. Uzavřel totiž slavnou historii banálně lidským koncem, který je nehodný krále králů a šampióna severu. Shef byl totiž při jednom z průzkumných letů sestřelen protivníkem a odnesl to dost těžkou újmou na zdraví. To jej přimělo k přehodnocení dosavadních postojů a k útěku před mocí a slávou kamsi do ústraní.

A zřejmě už poslední ukázka v rámci této přednášky. Jedná se o zajímavý souboj dvou matematických koncepcí: arabské a římské. Cituji (mírně kráceno o fáze zajišťující patřičnou dramatickou složku vyprávění):

Shef se sklonil k tabulce, na které už měl namalovanou řádku z prvního ze svých součtů. Sto šedesát, krát pět, přičíst osmdesát – to bylo jednoduché. Napsal do píska „880“. Třicet čtyř, krát tři, přičíst k tomu, napsal do píska „982“.

A teď vydělit 982 patnácti, aby věděl, jaká vzdálenost odpovídá jednomu stolíbernímu pytlí. A potom vydělit 880 tímto číslem. Shef se urputně snažil, zcela pohlazen problémem. Jeho muži jej zvědavě sledovali. Solomon s Malachim se na sebe významně podívali. Měli zato, že kdokoli z nich by dokázal ony operace provést rychleji, stejně jako to dokázal kterýkoli kupec na trhu. Avšak kupec na trhu by nevěděl, co má vlastně ten barbarský král za lubem. Možná, že je téměř negramotný. Ale vyrobil tenhle stroj. Světlice, draky, samostřihy. Nejlépe bylo důvěřovat tomu, čemu Arabové říkali iqbal. Vůně úspěchu.

Shef se narovnal. Jelikož nedokázal pracovat s čísly menšími než jedna, musel vynásobit výsledek dvěma, aby získal dostatečně přesné zaokrouhlení, ale potom znal odpověď.

„Jsou to stolíberní pytle? Dobře, přidejte ještě tři další. Otevřete čtvrtý. Odsypte půlku. Přesně půlku.“

Shef se sklonil nad otevřeným pytlíkem. Mělo by v něm být padesát liber. Podle svých čísel teď ještě měl odebrat sedm dalších. Jakou odchylku by to asi tak znamenalo pro balvan velikosti, jaké odpalovali? Podmračně vyhrabal ven tolik, kolik mu připadalo jako sedm liber hlíny, stejnou hmotnost jako přiděly na dva dny. Uzavřel pytel, vystoupil po žebříku a přibodil zátěž navrch bromady.

„Připraveni k dalšímu odpálení? Zkontrolovali jste lano?“

Křik z ochozu, kam odešel Thorvin jako pozorovatel. „Válečný vlk je připraven! Vidím, jak se zvedá dlouhé rameno!“

Shef pohlédl na Osmonda. Neřinčel tady kov, nebalasily tady trubky, ani nehrměl válečný pokřik, ale tohle byla chvíle, která mohla rozhodnout bitvu. Válečnému vlku stačilo zkrátit dostřel o šest stop. Pokud jej nezničí tímto výstřelem, následujícím krokem by pro ně měl být útek do přístavu. Kde se budou muset postavit plovoucí pevnosti, polednímu klidu a Řeckému ohni. Do hodiny by ze všech byly spálené mrtvolky plovoucí v moři.

...

Avšak pro Erkenberta, produkt významné a slavné školy latinských nauk v Yorku, školy, která svého času produkovala takové lidi jako byl jáhen Alcuin, ministr Karla Velikého, uchovatel rukopisů, básník, editor a komentátor Bible, tento problém tak nevypadal. Pro něj bylo tři sta CCC, dvě stě CC. III krát II bylo VI, C krát C – zde už musel nastoupit zdravý úsudek, nikoli kalkulace, aby získal odpověď XM. Erkenbert měl s dostatek zdravého úsudku, dokázal rychle, pokud ne okamžitě, odvodit, že CCC krát CC musí být VIXM. Ale VIXM – šest-deset-tisíc – bylo spíš jako nějaké slovo nebo věta než číslo. Co by mohlo být VIXM děleno

CCXCV – to. nejspíš nedokázal říct ani ten nejmoudřejší člověk, a tedy ani on na bitevním poli.

Erkenbert se zamyslel, přikázal připravit balvan velikosti následující po tom, který byl právě odpálen. Podle čísla namalovaného na boku mohl být možná o pět, možná o deset liber těžší než ten předešlý – zhruba tak, stejně jako Erkenbert odhadl vzdálenost na tři sta yardů. I když byl Arithmeticus, naprostá přesnost čísel nepatřila k jeho názoru na svět, snad s výjimkou výpočtu odvodů, symbolizmu čísel v Bibli a data Velikonoc. A Válečný vlk dosud nikdy nečelil opětovné palbě. Kámen, který dopadl na zem o čtyřicet yardů jinnam rozčlil Erkenberta svým důkazem nepřátelských a vynalézavých mozků, které se stavěly na odpor jemu, jeho Císaři a vůli jejich Spasitele. Jejich velká odchylka ho zároveň potěšila: co se dá také čekat od nějakých negramotů napodobujících jejich výkřev dokonce i bez Vegetiova díla, které by jim poradilo? A také nebudou dostatečně vynalézaví, aby se vyrovnali jeho navijáku a lanům. Proč trvalo dělníkům tak dlouho dostat zátěž zpět na místo? Vyslal jednoho Lanzenbrüdera, aby popohnal ty lině vazaly bičem.

...

Otočil se. Náhle jasně viděl balvan, který už stoupal zpoza nepřítelovy brány. V náhlém reflexivním rozčlenění vyjel povel: „Pal!“ Sledoval vlastní střelu zvedat se v závěsu ze země, zhoupávat se švihem, stoupat k obloze téměř přímo proti té druhé.

A potom velký třesk, praskající spleť dřeva, provazů a železa.

Shefův pečlivě vypočítaný kámen dopadl přesně podle očekávání, nízké výpočetní chyby byly vyvážené, jak se často stává, když každá část je provedena tak přesně, jak je jen člověk schopen provést. Dostřel nepatrně prodloužen, s odporem vzduchu se nikdy vůbec nepočítalo, rozptýl roztráštěných částí nevypočítatelný, avšak výsledek správný. V jediném okamžiku se Válečný vlk rozpadl na kusy, zasažen přesně v místě čepu, takže srazil rozbité rameno a změnil postranní rám na malé úlomky a rozdrtil tu stranu s protizávažím.

Konec citátu.

A úplně na konec mi prosím dovolu krátkou odbočku k římským číslicím. Nevím, jak pro vás, ale pro mě bylo až dosud velkým tajemstvím, jak Římané počítali s velkými číslovkami. Teprve ve třetím dílu Kladiva a kříže mi to pomohl Harry Harrison objasnit. Platilo, že pokud před číslovkou větší (v podstatě jen M neboli tisíc) stála číslovka menší, neodečítala se, ale sloužila k násobení. Pokud bylo těchto číslovek více, násobilo se vícekrát. Jednodušším z výše uvedených příkladů bylo XM neboli X krát M, což je 10 krát 1.000. Složitější příklad byl VIXM, tedy VI krát X krát M – neboli 6 krát 10 krát 1.000. Toto počítání je pořádně matoucí v současném přístupu k římským číslicím, kdy běžně odečítáme nižší číslovky od vyšších, pokud stojí před

nimi. Například podle našeho odpovídá IV 4. To však Římané nepoužívali. Podle nich by byla čtyřka

zapsána jako IIII.

Jak vidíte, i Harry Harrison je poplacen všeobecnému trendu vícedílných příběhů, po kterých čtenáři očividně volají. A proto zřejmě nikoho neudiví, že touto dobou sbírá podklady pro další (prozatím) trilogii, která se bude zabývat paralelními dějinami Spojených států. Pravděpodobně se odrazí opět od Občanské války, která je výrazným mezníkem v historii Nového světa (a kterou už si vyzkoušel v Rebelu proti času), nebo od vyhlášení nezávislosti na Velké Británii (kteroužto možnost si procvíchal v Transatlantickém tunelu). Jakmile se tedy na tomto poli objeví něco nového, podělím se o to s vámi.

ZVĚDAVÁ PUTNA

Robert Silverberg v Barnes and Noble — II.

T: Slyšel jsem, že jste kvůli této knize objel několik míst? Jaké máte zkušenosti s cestováním? Baví vás to? Chystáte se někdy brzy vypravit na Floridu?

S: Pěkně únavné. Ale potkal jsem několik zajímavých lidí a doufám, že jsem prodal několik knih. Na Floridě žije má tchyně a já tam za ní čas od času jezdím.

T: Když jste psal *Pád noci* s Isaacem Asimovem, jak jste se vy dva rozhodovali, kdo co napíše? (Mimochodem – byla to fantastická práce.) A uvažujete o tom, že se ještě někdy dáte s někým dohromady a utvoříte duo s někým dalším?

S: Probírali jsme spolu nápady, potom jsem napsal první verzi založenou na jednom jeho starém příběhu a on provedl nějaké změny. Pokud by to tak šlo i s někým dalším, udělal bych to znovu.

T: Bobe, jsem obrovským fanouškem hororu a řekl bych, že některé z vašich příběhů jsou hororové. Vadí vám toto zařazení? Nebo si myslíte, že lidé někdy věnují vašim temnějším pracím menší pozornost?

S: Nejsem obrovským fanouškem hororů, ale vím, že některé z mých příběhů jsou děsivé. A myslím si, že jsou ve své oblasti celkem populární.

T: Chystají se nějaké filmy založené na vašich pracích? Co třeba série *Majipoor* – nějaký zájem z Hollywoodu v tomto směru?

S: Čas od času, ale v tuhle chvíli se nic nepeče.

T: Přišel jste s tak vynalézavými a tvůrčími jmény jak pro postavy, tak pro místa... kam na ně chodíte?

S: Já nevím. (smích) Prostě to tak dělám. Kolem postupů při psaní je toho tolik, čemu nerozumím, jsem prostě rád, že mi to jde.

T: Neohlížíte se někdy po svých starších dílech a nechcete je změnit nebo reeditovat? Uvažoval jste někdy o tom, že byste znovu vydal někte-

rou ze svých starších věcí, kterou byste přepracoval?

S: Už jsem to udělal, ale není to zcela čestné k mému mladšímu já, abych mu takhle nahlížel přes rameno.

T: Roberte, další dvě otázky: 1. Vyskytují se v této knize nějaké postavy, které mají nějaký vztah k vám? 2. Jaká byla vaše nejoblíbenější scéna, kterou jste v této knize popsal? Ještě jednou díky.

S: Všechny postavy ke mně mají nějaký vztah. Mají buď charakter odlišný od mého nebo na-prosto protikladný k mému. A co se týče nějaké scény... je to dobrá otázka, ale nic mě právě v tuhle chvíli nenapadá.

T: Pane Silverbergu, jsem obrovským fanouškem vašich knih! Která současná díla patří podle vás mezi ta nejlepší?

S: Hmm, už se nevěnuji science fiction tolik, jako dříve, takže nerad vyjadřuji svůj názor na nejlepší spisovatele současnosti. Ale vím, že vychází spousta dobrých prací.

T: Cítil jste snad někdy, že lidé jsou posedlí vašimi knihami o Majipooru, ale ignorují zbytek vašeho obsáhlého díla?

S: No, knihy Majipooru jsou mé nejpobulárnější tituly. A mě to těší. Ale přál bych si, aby stále vycházely i mé starší knihy.

T: Jaké to bylo spolupracovat s Isaakem Asimovem?

S: Naprosté potěšení. Isaac byl mým starým přítelem a báječně jsme spolu vycházeli.

T: Kdo jsou podle vás ti nepřehlíženější autoři SF? Takoví, kteří se vám líbí, ale o kterých si myslíte, že si jich ostatní nevšímají?

S: No, teď mě napadá jméno Henryho Kuttnera. Jednoho z nejlepších autorů 40. let, který je dnes zcela zapomenut. A mého soukromého oblíbence.

- T: Myslíte si, že je v beletrii něco, co jste ještě nevyzkoušel, a co byste chtěl zkusit? Nějaký nový žánr?
- S: Ne, žádný nový žánr. Líbí se mi tam, kde jsem. Ale mám ještě nějaké příběhy, které bych chtěl vyprávět.
- T: Má žena chce, abych zde řekl, že jste prvním a jediným autorem SF, který se jí kdy líbil... Miluje Majipoor! Hodně antologií, které jsem četl, jsem koupil prostřednictvím Knižního klubu SF... Existuje ještě? Pomohlo vám toto nakladatelství nějak?
- S: Ano, ten knižní klub stále ještě existuje – právě tento měsíc vydali *Šermíře z Majipooru* v edici knižního klubu.
- T: Navštěvujete někdy cony? Mimochodem, podle mě jste skvělý, a díky za všechny ty úžasné knihy!!
- S: Právě jsem se vrátil z jednoho v Londýně. Příští léto budu v Baltimore...
- T: Bobe, jste jedním z mých odvěkých literárních hrdinů. Máte nějakou radu pro začínající spisovatele, kteří ještě nebyli publikováni?
- S: Obujte se do toho.
- T: Uvažoval jste někdy o tom, že byste začal zcela novou sérii?
- S: Hmm... Možná, že jsem o tom uvažoval. Ale stále ještě mě zaměstnává ta současná.
- T: Existuje nějaký druh fantasy nebo science fiction, který opravdu nemáte rád ani jako čtenář, ani jako autor? Něco konkrétního, co vás prostě nudí nebo co vám nepřipadá právě zábavné?
- S: Velmi rychle mě unavuje drsný druh hororové fantasy. A hrozně nudná je i válečná science fiction.
- T: Víte, v kolika jazycích/zemích byla vaše díla vydána?
- S: Nejméně v 20.
- T: Bobe, jak dlouho obvykle trvá napsat jeden román? Měsíce, roky? Pracujete někdy na více než jednom díle současně?
- S: Když jsem byl mladý, psal jsem je za 2 až 3 týdny. Teď mi to trvá 6 měsíců a pracuji vždy jen na jedné knize.
- T: Líbí se mi *Šermíři*. Co vás vedlo k tomu, že jste děj umístil před předchozí díly místo za ně?
- S: V *Zámku Lorda Valentina* jsem se zmiňoval o dávno pominulém zlatém věku Majipooru. Cítil jsem, že bych se měl vrátit a podívat se, co na něm vlastně bylo zlaté.
- T: Existuje někdo, s kým byste chtěl spolupracovat a ještě se vám to nepodařilo?
- S: Ne, v podstatě nerad spolupracuji. Je pár spisovatelů, se kterými bych si rád porozprávěl, ale nechystám se říct ani vám, ani jim, o koho se jedná.
- T: Kolik hodin denně píšete? Máte pravidelnou denní pracovní dobu nebo je to proměnlivé?
- S: Asi tak 4. Potom toho nechávám, protože už to nedává smysl.
- T: Myslíte si, že by se vám podařilo přesvědčit Jima Burnse, aby někdy v budoucnu shromáždil do jedné knihy všechny ty vynikající obálky, které dosud vytvořil pro některé vaše knížky? Myslím, že jeho kniha *Světlolod' (Lightship)* byla velmi blízko tomuto imaginárnímu svazku. Líbí se panu Burnsovi hlavně vaše práce nebo vy požadujete, aby tvořil obálky pro většinu vašich knih?
- S: Jim se o to se mnou pokoušel, ale pro všechny vydavatele by bylo velmi nákladné publikovat takovou knihu. Vzájemně se nám naše práce líbí a spolupráce nás nesmírně baví.
- T: Věnujete pozornost tomu, co říkají kritici nebo je prostě ignorujete? K vám jsou velmi dobří, ale mám dojem, že strhají hodně dobrých věcí.
- S: Věnuji jim velmi málo pozornosti. Oni píšou co píšou oni a já píšu, co píšu já.
- T: Roberte, když jste začínal psát, pomyslel jste si někdy, že se stanete jedním z nejuznávanějších a nejúspěšnějších autorů science fiction a fantasy?
- S: Ani v nejdívočejších snech jsem si nepředstavoval, že se všechno takhle vyvine. Spokojil bych se i s mnohem menšími výsledky.
- M: Ještě jednou vám děkuji, že jste tady s námi pobyl, pane Silverbergu, a děkuji vám všem, kteří jste se zúčastnili a kladli jste zajímavé otázky. Pane Silverbergu, ještě poslední postřeh?
- S: Byla to úžasná zkušenost bavit se s tolika lidmi současně. Těším se, že si to někdy v budoucnu zopakují. Díky!

Připravil –jtp-

Rozhovor s Ondřejem -Astonem- Neffem — III.

exkluzivně pro AmberZine

7. 12. 1997, hotel Santon, Brno

AZ: Teď k něčemu jinému – povídky. Jestli si vzpomínáš na první povídku, kterou jsi napsal. Případně první publikovanou, která neskončila v šuplíku.

ON: Přirozeně, že si vzpomínám. První částěčně beletristické útvary jsem začal dělat jako velice mladý kluk. Při studiích na novinářské fakultě jsem pracoval koncem šedesátých let v rozhlasu.

Dostal jsem od šéfa za úkol připravit – aby to bylo zajímavé a nové – takové jakoby čtení ze zahraničního tisku. Vymyslel jsem princip téměř až rozhlasových her, s dialogy. Hrál tam tenkrát Petr Haničinec a jeho protihráčem byl režisér Jiří Škoda, což nebyl herec, ale měl školený hlas. V podstatě jsem si to režíroval sám, poněvadž režisér Škoda musel sedět ve studiu a číst ty texty. Tam jsem se naučil psát dialog, stavět napětí, vyrábět pointy, mělo to velký přesah přes normální novinářskou práci.

Potom byla velká přestávka, přišli Rusové a já šel od žurnalistiky úplně jinam, jenže mi to nedávalo a prsty mě svěděly po psaní.

Jednou jsem dostal takovou nabídku, jestli bych nemohl udělat reklamní almanach pro Českou pojišťovnu. Skutečně ten almanach vyšel – já ho měl koncipován jako parafráze na ročenky z první republiky. Nezaplatili mi to, dodnes je nenávidím, zloděje pojišťoväcký, ani korunu mi za to nedali, jsem hluboce přesvědčen, že ukradli i ten honorář – a nejsem pojištěnej a každému říkám, nepojišťuj se, jsou to zloději!

V původní koncepci bylo osm povídek. Chtěl jsem, aby byla každá žánrově jiná, takže tam byla pohádka pro děti, zamilovaná povídka pro ženy, dívčí román, detektivka – a také tam měl být horror a SF.

Ta SF povídka se jmenovala Kukaččí vejce a byla o galaktické válce, kterou lidstvo prohrává a je obklíčeno jinoplanetníky a nastává jeho poslední hodinka. Sedí v tom posledním bunkru a loučí se se životem a pak si někdo vzpomene, že tam mají pošuka, který má nějaký vynález. Ukáže se, že jde o stroj času. Vráti se s ním do doby před vypuknutím války a tam se ukáže, že stejně je ta válka nevyhnutelná a že nastane znovu a že nelze jinak. Lidé dojdou k závěru, že se musí přestat s veškerými kosmickými aktivitami, elektromagneticky zatemnit – vlastně totéž, co jsem dnes vykládal na přednášce. De facto určité nápady byly už v této povídce.

Druhá – to byl horror o upírovi. Ubytuje se v hostinci, hostinský na něj pošle upírku, protože neví, kdo to je. Upír se s ní dá dohromady a oba zotročí toho hostinského, ten jim pak nahání oběti.

Tyto dvě povídky nesměly v almanachu vyjít. Ostatní vyšly a byly to vlastně moje první publikované beletristické věci.

Další beletristická práce byla spolupráce s přítelem Vladimírem Kovaříkem. Napsali jsme detektivku pro děti, která nám vyšla ve Středočeském nakladatelství. To nebylo SF. Další SF beletrii jsem psal až pro Vojtu Kantora a antologii Železo přichází z hvězd, ale až po tom, co jsem napsal ty literárněhistorické eseje o české fantastice Něco je jinak. Vojta knihu četl – my jsme se tenkrát ještě neznali – a ptal se, jestli taky píšou povídky. Já řekl, samo sebou, pane Kantor, mám strašnou spoustu povídek, neměl jsem tam nic, ani jednu! Napsal jsem dohromady tři, Petr a Lucie, Proč Filemon a Baucis nezůstali spolu navěky a Jak přišla Lali o zapalovač. To byly vlastně asi moje první publikované povídky, dokonce i které byly vůbec napsané, protože povídka Kukaččí vejce pro ten pojišťoväcký almanach se ztratila. Protože – samozřejmě – nejenom, že mi nezaplatili ani korunu, ale nedali mi ani ty rukopisy a ztratili je, ztratil se i ten horror. Ten se ztratil asi třikrát, než se mi podařilo jej napsat znovu. Pamatoval jsem si ho a vždy napsal znovu, pak mi ho znovu ztratili a nakonec někde vyšel, už nevím, ve které sbírce to bylo.

Nevěsta pro dlouhou noc – tak se to jmenovalo.

AZ: Povídka, kterou máš nejradší? Nebo román, k němuž máš sám hlubší vztah. Ne podle ohlasu a čtenářů, spíše to, co si myslíš, že je z tvé tvorby nejvíce zajímavé.

ON: Mám velice niterný vztah k dvěma figurám: Jakub Nedomý z Měsíce mého života a Salzmann z Milénia. Ona je to vlastně jedna a táž figura, je to jediná bytost a do velké míry se do této figury promítám já sám. Má takovou vlastnost, kterou bych nazval komplexním primitivismem. Já nevím, jak bych se sám charakterizoval, to nechám rád na jiných.

AZ: Takže spíše postavy. Ne nápady?

ON: Nápady jsou bezvýznamná věc. Já ti tady v pohodě vymyslím nápadů patnáct. Jediné, co je důležité, je postava a vztah k postavě.

AZ: Jaký sleduješ trend ve své tvorbě? Nějak jsi začal a pokračuješ, určitě tě zasáhl třeba cyberpunk, počátek devadesátých let. Od čeho ses dostal k čemu, jaká je to cesta? Vývoj – kam to chceš hnát, pokud se dají takové věci třeba říkat dopředu?

ON: To je velmi jednoduchá odpověď. Já jsem se dostal k takové jakoby hodně dějové, akční SF, mimochodem trochu ze vzdoru, protože ji tady vlastně nikdo nepsal a psát neuměl. V téhle době přišel na scénu Kulhánek, který to píše líp než já. Takže už není třeba, abych to psal já – at' to píše Kulhánek.

Takže třeba taková povídka, jako je Copyright dnes více odpovídá tomu, co mě zajímá. Letos jsem nastartoval román, který se bude jmenovat Rock mého života – psáno s „c“. Neprozradím proč, není to samoučelné, skutečně tam rock'n'roll bude hrát roli. Nastartoval jsem ho jako akční, napsal jsem sto dvacet stránek, ale uvědomil jsem si až před několika dny, že mně to neseď. Že to, co mělo v té knížce nastoupit později, je to podstatné a že tím musím začít.

Teď jsem pracoval na dračské přednášce, tak jsem to dělat nemohl, ale vypadá to teď, že začnu úplně znovu, na zelené louce, že to bude návrat k takovému pojetí spíše grotesknímu, perziflážnímu, hodně jedovatému, doufám, že to bude takové srandovní. Poteče tam podstatně méně krve, lidé si tam budou dávat méně do držky než v předchozích knížkách.

AZ: Funguje nějaké broušení nástrojů na povídkách, které později rozvedeš do nápadů? Jako například Milénium, které vyšlo jako delší povídka a pak jako román, nebo případně jako povídka Potíže s elektrinou, které si později začal rozpracovávat na katastrofický román, jehož část vy-

šla v Klonu. Napíšeš něco a pak si řekneš: „Tak tahle věc snese knihu.“ Nebo za tím stojí něco úplně jiného?

ON: Něco jiného. Pokud jde o to Milénium, tak to mělo úplně jinou genezi. Ta knížka měla vyjít v nakladatelství Práce ještě za totáče a práce na něm byla přerušena převratem. Oni potom ze servility hodili na hlavu knížku mně, Nesvadbovi a místo nás zařadili do výroby samé disidenty a než to tiskárna vymandlovala, lidi se přestali o disidenty zajímat a zkrachovali a je vyhodili potom. Takže jsou to dnes bohatí soukromníci, kteří vydělávají patnáctkrát více než tam.

Rukopis Milénia pak vyšel na pokračování v Ikarii, to byla zkrácená verze z té knihy, škrtal to Vlado, nabídl mi pak, abych to zkouknul a já povídal: „Tudle nechci vidět svejma očima!“ Původní rukopis té knihy se ztratil a já ji z větší části napsal úplně znovu. Milénium jednička má tedy jen velmi málo společného s původní knihou koncipovanou pro Práci.

Povídka je něco úplně jiného než román. Chce jinou obrazivost a nejde dost dobře udělat dobrý román z povídky. Kdybych teď šel a napsal Nejlepší vodvaž v dějinách svangu jako román, bude z toho naprostá srágora. Ztratilo by to dynamiku, co bylo skutečně potřeba říci, bylo řečeno v povíce. Nikde není psáno, že to, co se řekne dvěma sty padesáti tisíci slovy, je lepší, než to, co se řekne dvěma sty padesáti slovy.

AZ: Děkuju za rozhovor a ještě tě snad na konec nějakou zdravici pro čtenáře AmberZine. Protože jsi mohutný katalyzátor vzniku AmberZine a tobo, že mohl fungovat. S čím se chceš tedy obrátit na lidi, které jsi oslovil poprvé před dvěma roky na Internetu?

ON: Hm... Na Internetu, jo?... Nezkažte si oči, chroupejte mrkev!

*Ptal se Pavel -BVer- Šuchmann.
Diktafon zapůjčil Jiří -Pes- Pelech.*

VĚDA A TECHNIKA V PUTNĚ

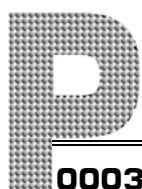
Processor 6000 MHz v dohledu

Vědci z Texaské University ve spolupráci s firmou DuPont Photomaks vyvinuli novou technologii umožňující vývoj polovodičových součástek, které mají mnohem vyšší integraci a pracují na mnohem vyšších frekvencích než současné součástky. Nový postup částečně navazuje na dnes používané technologie, takže v budoucnu přinese

mnohem výkonnější procesory a paměti aniž by se nějak dramaticky zvýšila cena jejich výroby.

Vědci se již nějaký čas zamýšlejí nad teoretickými limity současných technologií. Konstatovali, že rychlost procesorů není možné při použití současných technologií již příliš zvyšovat. Zdálo se, jakoby se výkonnost současných součástek výpočetní techniky blížila jisté hranici, kterou není možné překročit.

Dnešní procesory a polovodičové součástky jsou vyrobeny za použití 0,25mikronové technologie, což znamená, že 0,25 mikronu určuje veli-

kost základních prvků (např. tranzistorů), ze kterých se procesor či jiná polovodičová součástka skládá. Tato technologie umožňuje polovodičovým součástkám pracovat na teoretické maximální frekvenci okolo 600 MHz. To by mělo vystačit pro výrobu procesorů a pamětí ještě do konce tohoto tisíciletí. Nastupující generace 0,18mikronové technologie umožní procesorům pracovat na frekvencích okolo 1500 MHz a měla by vystačit pro výrobu procesorů do roku 2003. Odhaduje se, že by se tyto procesory měly skládat až z 40 miliónů tranzistorů v porovnání s dnešními 7,5 milionu.

Firmy IBM (procesor PowerPC) a Digital Equipment (procesor ALPHA) už ohlásily, že během roku 1999 dosáhnou jejich procesory magické hranice 1000 MHz. Přestože se tato frekvence ještě před pár lety zdála být zcela nedosažitelná, dnes je jí možné dosáhnout právě díky 0,18mikronové technologii.

Čipy se v současné době vyrábějí technologií optické litografie. Výroba čipu probíhá totiž tak, že na plátek z čistého křemíku jsou postupně v několika vrstvách nanášeny polovodičové součástky. Optickou cestou (ultrafialový paprsek) jsou skrze fotomasku promítány vzorky, které tvoří jednotlivé komponenty tranzistorů a diod, ze kterých se polovodičová součástka skládá. Speciálním

postupem se takto osvětlená vrstvička vyvolá, takže na křemíkovém plátku zůstanou jen požadované polovodičové komponenty. Tento postup se v jednotlivých vrstvách opakuje, až je vytvořen celý procesorový čip.

Optická litografie umožňuje vytvářet polovodičové komponenty až do velikosti 0,10 mikronu. Překročení ba dokonce přiblížení se této hranici již nezaručuje potřebnou přesnost vytvářených součástek.

Firma DuPont vytvořila speciální fotomasku, která umožňuje překročit 0,10mikronovou hranici. To samo by ještě nestačilo. Významným krokem vpřed je objev vědců z Texaské University, kteří vytvořili speciální chemickou substanci, která správně a hlavně v dostatečném rozlišení reaguje na ultrafialový paprsek. Kombinací těchto dvou technologií je dnes možné dosáhnout neuvěřitelné hustoty a neuvěřitelných frekvencí polovodičových součástek.

Hranice 0,10 mikronu byla proražena a nová hranice se posunula někam pod 0,08 mikronu. S touto technologií výroby je možné vytvářet procesory, paměti a ostatní polovodičové součástky až do frekvence kolem 6000 MHz, což by mělo podle odhadu vydržet minimálně do roku 2009.

Zpracoval ZT

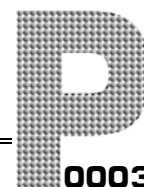
Co se dá dělat s vodou na Měsíci

Nález vody na měsíci je jedním z důležitých objevů, které budou určovat vývoj lidstva následujících 20 let. Díky ní se z Měsíce stává mnohem atraktivnější místo k vybudování základny. Předtím, než byla potvrzena existence vody na Měsíci, vědci plánovali přistání lidí na Marsu, který je sice větší a zajímavější než Měsíc, nicméně je také mnohem vzdálenější, takže výprava k němu by stála mnohonásobně více než výprava na Měsíc.

K vybudování měsíční základny budou astronauti potřebovat led a zručnost. V měsíčních horninách je totiž ukryto vše, co je potřeba k udržování života i ke ziskům při jejich průmyslovém zpracování. Polovina hmotnosti lunárních hornin připadá na kyslík, který je poměrně lehce uvolnitelný. V podstatě je k tomu třeba jen energie, která může být vyráběna v malé atomové elektrárně nebo by bylo možno využívat sluneční energii. Jediná věc, která na Měsíci chybí, je vodík. Led v blízkosti lunárních pólů ho zajistí. Může být použit jako zdroj pitné vody, k zavlažování i jako raketové palivo. Kyslík a vodík získaný na Měsíci mohou být využity k energeticky méně náročnému

vypouštění orbitálních stanic a družic na zemskou orbitu (kapalný vodík a kyslík jsou používány například jako palivo v raketoplánech). Devadesát devět procent energie, která je potřeba k dopravě raketového paliva do vesmíru, je spotřebováno na překonání prvních 250 km od povrchu Země. Protože Měsíc má nižší přitažlivost – a chybí mu i atmosféra –, vyžádá si podobná operace na Měsíci o poznání méně energie než na Zemi.

Vodu na Měsíci objevila sonda jménem *Lunar Prospector*, která byla vyslána na základě údajů z vojenské družice, podle kterých by se na povrchu této oběžnice mohla vyskytovat voda. Oblast kolem kráteru na jižním pólu je jedním z nejzajímavějších míst ve Sluneční soustavě. Na jeho západním okraji se nalézá „Vrcholek věčného světla“ – oblast, která je nepřetržitě osvětlována Sluncem. Nedaleko tohoto vrcholku, v hlubinách rozeklaného kráteru, je místo, kam sluneční světlo nikdy nepronikne. Tato místa jsou tak temná a chladná, že se v nich může nacházet led.

Diskuze

Na stránkách BBC News v Internetu (<http://news.bbc.co.uk>) probíhala diskuze na téma možnosti založení lunární základny. Většina (92%) debatujících se shodla na názoru, že by měla být tato základna vybudována. V doprovodných komentářích to zdůvodňovali jak dalekosáhlými výhledy na rozpínající se Slunce, tak krátkodobějšími cíli orientovanými na cesty k sousedním planetám. I z vědeckého hlediska by mohla taková základna být přínosem, protože by umožnila studovat různé jevy v prostředí, jakého je možno na Zemi dosáhnout jen velmi obtížně (nižší gravitace, absence atmosféry, jiné teploty). Část z příspěvků hleděla pouze na citovou stránku věci, kdy člověk stojí v roli objevitele a pokořitele nových světů. Nechyběl ani pohled ekologický.

Podle některých je možno na Měsíc přesunout činnosti, které nejvíce ohrožují přírodu, a tím Zemi značně ulehčit. Náklady na podobné aktivity by navíc mohly hradit těžební společnosti, které by mohli vynaložené investice získat zpět v podobě surovin z Měsíce. Problematická je ovšem otázka dopravy.

Odpůrci takového projektu poukazují zejména na hromadící se problémy na Zemi, na jejichž řešení se nedostává peněz. Pokud budou věnovány velké finanční prostředky na vybudování měsíční základny, budou chybět na Zemi. Další odpůrci odmítají myšlenku vytěžení zdrojů na Měsíci tak, jak k tomu dochází na Zemi. Voda byla na Měsíci celá tisíciletí, aby ji teď lidé spotřebovali za pár desítek let.

-jtp- podle BBC News, 5. března 1998

Stručná historie budoucnosti

Britský fyzik Stephen Hawking byl 6. března t. r. hostem druhého z řady „Večerů milénia“ pořádaných v Bílém domě. Tato setkání s předními vědci současnosti mají načrtnout další možné směry vývoje lidstva v nadcházejícím tisíciletí. Celé setkání je současně vysíláno v Internetu (<http://www.whitehouse.gov/Initiatives/Millennium/main.html>) a všichni zájemci se mohou zapojit do večera otázkami, na které se host snaží odpovědět. Diskuze se zúčastnilo na 300 internautů včetně amerického viceprezidenta Ala Gora. Na chvíli se připojil i astronaut Andrew Thomas, který je v současné době na návštěvě na ruské stanici Mír.

Stephen Hawking ve svém vystoupení prohlásil, že předpovídat cokoli na tisíc let není možné. Možná s trochou nadsázky 100 let, delší doba je ovšem už příliš dlouhá. Předpověděl, že vědci v krátké době vyřeší klíčové záhady vesmíru a genetičtí inženýři rychle změní lidskou rasu. Prohlásil, že většina literatury science fiction tohoto století se mýlila, když předpokládala, že lidé zůstanou stále stejní, zatímco věda dosáhne vyšších úrovní.

„Nevěřím sci-fi jako je *Star Trek*, kde jsou lidé v podstatě stále stejní i 400 let v budoucnosti,“ řekl Hawking prezidentovi Clintonovi, jeho ženě a ostatním účastníkům včetně několika významných amerických fyziků. „Myslím, že složitost lidstva a jeho DNK se rapidně zvýší,“ řekl mimo jiné.

Řekl, že štafetu vývoje převzou genetičtí inženýři, kteří usměrní evoluci, což bude třeba, aby lidstvo udrželo krok s vlastním vědeckým a technickým pokrokem. „Lidstvo musí být určitým způsobem zdokonaleno, aby se svými fyzickými a psychickými dokázalo vyrovnat s neustále složitějším okolním světem a dokázalo se prosadit v oblastech jako jsou cesty vesmírem. A také se musí zdokonalit, pokud si biologické systémy mají udržet náskok před elektronickými.“ Stejně má pokračovat i vývoj výpočetní techniky až do fáze, kdy se počítače dokážou vyrovnat lidskému mozku a možná dokonce samy zkonstruovat nové, „chytřejší“ počítače.

Mínil, že věda by v dohledné době mohla sjednotit teorie kvantové fyziky a relativity, avšak dodal, že jeho předchozí předpovědi tohoto řešení do konce tohoto tisíciletí mohli být nadnesené.

-jtp- podle BBC News, 7. března 1998

HLÁSNÁ PUTNA Boleslavský extendet

Dne 14. 3. se bude v Pojizerské restauraci v Průmyslové ulici (budova Armabetonu) konat bustrdraf DCI s edicí stronghold. Na tuto akci bude vstupné pouze 400 Kč.

Bližší informace Golem, prodejna pro sběratele, tel. 0602 338 674.

Podle materiálů Magic Clubu Mladá Boleslav připravil ŠeS

Sci-fi klub J. M. Trosky v Mladé Boleslavi vyhlašuje
mezinárodní literární a výtvarnou soutěž na téma:

Nejlepší přítel člověka

Kdo je nejlepší přítel člověka? Kniha? Nebo pes? Nebo ještě někdo úplně jiný? Proč by to nemohl být třeba robot. Nebo E.T. Svět sci-fi a fantasy není jen světem technických nápadů a vymožeností, je to i svět lidí. Přinejmenším v to doufáme. Vztahy mezi lidmi, jejich city a pocity, to je téma, které nelze opomenout. Pojem přátelství vyjadřuje pevný a důležitý vztah, ale tento vztah může mít různé podoby, může se projevat různým způsobem. A právě to je téma letošního ročníku naší literární a výtvarné sci-fi soutěže. Máte příležitost vyjádřit vlastní představu přátelství ve světě dnešním či ve světě budoucnosti, v reálném světě či ve světě fantasy.

Soutěž bude probíhat ve dvou základních oblastech:

- a) literární (povídky, novely, romány, básně, dramata, scénáře)
- b) výtvarné (obrazy, kresby, komiks, sochy, modely, počítačová grafika, film)

Přesnější rozdělení do kategorií věkových i jiných provede organizační výbor soutěže až po její uzavěře podle došlých prací.

Přijímají se pouze práce dosud nikde nepublikované. Výtvarná díla je třeba zasílat v 1 exempláři, literární díla (v češtině nebo slovenštině) ve 3 exemplářích nebo raději na disketě (ve formátu pro editory pracující pod MS-DOS/Windows). Organizátoři si vyhrazují právo na jedno uveřejnění zaslaných příspěvků. Z nejlepších prací bude sestaven sborník, který obdrží zdarma nominovaní účastníci soutěže, ostatní si jej budou moci objednat za sníženou cenu.

Uzávěrka soutěže je 31. 3. 1998. Vyhlášení výsledků proběhne začátkem léta 1998.

Práce do soutěže zasílejte na adresu:

Zdeněk Töpfer, V Rokli 154, 293 01 Mladá Boleslav, Česká republika

HVĚZDY V PUTNĚ Březnová hvězdná obloha

Přestože Seš se na mě vykašlal a březnovou hvězdnou oblohu mi do uzávěrky nedodal (za což jej tímto veřejně kárám), nezbylo mi než poohlédnout se po něčem sám. Hvězdám sice tak moc nerozumím, nicméně doufám, že to moc nezkažím. Pro jistotu se však omlouvám za případnou nižší kvalitu příspěvku, která není způsobena vašimi příjmači.

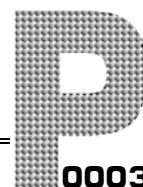
Před rokem touto dobou zasáhl do klasického nebeského uspořádání jeden nezvyklý návštěvník – komete Hale-Bopp, která byla v březnu viditelná pouhým okem a která dokonce mátl navigační systém ruské orbitální stanice Mir. Letos už ale není po kometě ani vidu, ani slechu, takže se zase můžeme věnovat „normálním“ planetám, hvězdám a souhvězdím.

Většina z houfu kolem Orionu už nám pomalu klesá k jihozápadu, ale poslední z nich – *Blíženci* – se krátce po západu Slunce stále drží téměř v nadhlavníku. Dvě nejjasnější hvězdy (*Pollux*, který je o trochu jasnější, a *Castor*) Blíženců představují hlavy těchto mytologických dvojčat. Jsou od

sebe vzdáleny jen asi o 4°. Třetí nejjasnější hvězda této konstelace (*gamma Geminorum* neboli *Albena*) označuje severozápadní nohu Polluxu. Kousek od severozápadní nohy Castora zase najdete hvězdokupu M35. Pokud právě nesvítí Měsíc, je na pomězi viditelnosti pouhým okem a spatříte ji jako tlumeně zářící rozmazaná skvrnu. Za měsíčního světla už potřebujete trieder.

Výše na východě zhruba na polovině cesty mezi Polluxem a *Regulem* (ze souhvězdí *Lva*) v centru *Štíra* se rozkládá mnohem větší hvězdokupa – M44. Je ovšem tak nejasná, že ji musíte sledovat z míst vzdálených větším zdrojům světla. Za pomoci triederu už v ní ovšem dokážete rozeznat desítky jasných hvězd.

Již jsme se zmiňovali o *Lvu* a jeho nejjasnější hvězdě *Regulu*. Toto souhvězdí najdete ve východní části nadhlavníku. Souhvězdí se táhne za *Regulem* jako obrácený otazník, který představuje lví hřívu a hlavu. Pro-

táhlý trojúhelník dále na východě tvoří zadní část těla a ocas Lva.

Severovýchodní klenbu si pro sebe zabírá *Velký vůz* neboli *Velká medvědice*. Toto notoricky známé souhvězdí by měl najít opravdu každý z nás (najdu ho i já, a to už je co říct).

Pokud budeme otáčet hlavou zpět na západ, postupně můžeme rozeznat *Malý vůz* (*Malou medvědici*), *Kasiopu*, *Persea*, *Střelce* a dříve zmiňované *Bližence* a část *Orionu*. Ještě kousek natočíme hlavu na jih a rozprostrou se před námi *Malý* a *Velký pes*. Nejjasnější hvězdy těchto souhvězdí utvářejí tzv. „Zimní kruh“ nebo „Zimní osmiúhelník.“ Jsou to hvězdy *Capella*, *Castor*, *Pollux*, *Procyon*, *Sirius*, *Rigel*, *Aldebaran* a uprostřed hnízdí *Betelgeuze*.

Planety v březnu

V druhé polovině března se vám v plné kráse představí *Merkur*. Toto období je k večernímu pozorování v celém roce vůbec nejlepší. Najdete jej nízko nad obzorem ve výšce blízko jasnějšího *Saturnu*. Koncem března obě planety postupně zapadají za západní obzor. Za soumraku můžete vysoko na jihovýchodě pozorovat velmi vděčnou

Venuši, zatímco *Jupiter* se zjevuje blízko obzoru nalevo od *Venuše*.

Merкура můžete vystopovat také díky o něco slaběji svítícímu *Marsu*, protože kolem 10. března se budou tyto dvě planety pohybovat v konjunkci. Ke sledování je nejvhodnější doba zhruba 45 minut po západu Slunce. Obě najdete napravo pod *Saturnem*. Po sblížení se planety začnou zase vzdalovat. Merkur bude postupně stoupat směrem k Saturnu, na jehož úroveň se dostane zhruba 21. března. Stále ovšem bude napravo od něj. Poté Saturn s Merkurem o poznání poklesnou. Zároveň s tím Merkur pobledne natolik, že bude v záři zapadajícího Slunce jen velmi těžce rozeznatelný. Po 28. březnu potká stejný osud i Saturn s Merkurem, které klesnou nízko nad obzor.

Nejjasnější planetou je *Venuše*. Za pomoci malého dalekohledu můžete rozeznat, že začátkem března z ní je vidět jen úzký srpek. Ke konci měsíce doroste zhruba do poloviny. *Jupiter* bude koncem března vystupovat z večerních červánků. Hleďte ho hodně nalevo od *Venuše*. Tyto planety se budou postupně přibližovat, aby koncem dubna dosáhly blízké konjunkce.

-jtp- podle různých zdrojů v Internetu

Obsah

Večer se sci-fi - leden + úvodník.....	1
Jak je to s manipulací CKČ.....	1
Pavel MAUR: Druhá strana	2
Slavoj ŠEVCŮ: Probuzení.....	5
Dan Simmons: Píseň Kálí.....	6
Neal Stephenson: The Diamond Age	6
Eric von Lustbader: Černá čepel.....	7
HUGO v českých překladech v roce 1997.....	9
NEBULA v českých překladech v roce 1997	9
Harrisonovy paralelní světy II.....	10
Robert Silverberg v Barnes and Noble – II.....	13
Rozhovor s Ondřejem -Astonem- Neffem – III	15
Procesor 6000 MHz v dohledu.....	16
Co se dá dělat s vodou na Měsíci	17
Stručná historie budoucnosti.....	18
Nejlepší přítel člověka.....	19
Březnová hvězdná obloha	19

Putna / 3. číslo / 1998 / 3. celkem

Vydává: klub J. M. Trosky Mladá Boleslav pro své členy a příznivce.

Vychází: každou 2. středu v měsíci.

Náklad: několik málo výtisků.

Toto číslo vyšlo: 11. 3. 1998.

Uzávěrka příštího čísla: 1. 4. 1998.

©1998 SF klub J. M. Trosky MB

Zpracovalo: DTP studio PES

Redakční rada:

prezident: Jiří T. Pelech
viceprezident: Zdeněk Töpfer
sekretář: Zdeněk Randa
technik: Slavoj Ševců

Adresa: Zdeněk Töpfer, V Rokli 154
293 01 Mladá Boleslav

emajl: putna@vecnost.cz

Internet: http://putna.vecnost.cz